

J. Loew—M. Meslin (szerk.): *Histoire de l'Église par elle-même* (Az Egyház története saját előadásában). Fayard, Paris 1978, 679 o.

Ez a maga nemében páratlan gyűjtemény létrejöttét a Fribourg-ban működő „hit iskolájá”-nak köszönheti (vö. Szolgálat 30/82). A kurzusok során egyre inkább rájöttek, mennyire fontos a Szentírás mellett az Egyház múltjának tanulmányozása is. Claudel a hagyományt emberhez hasonlította, aki jár. „Csak úgy tud előre haladni, ha a talajra támaszkodva, egyik lábát a másik után rakja. Ha mind a két lábával megállna a földön, nem haladna. Ha egyidőben mind a két lábát a levegőbe emelné, elesne.” — Lassanként kialakult módszerük, amelynek gyümölcse ez a könyv is: A vezető tanár nagy vonásokban felvázolja az egyháztörténelemnek egy-egy korszakát, jeles képviselőivel és problémáival; utána a tanítványok hozzáfognak a kor jellemző szövegeinek tanulmányozásához, így beleélik magukat a kor valóságába és a különféle helyzetekbe.

A cím önmagáért beszél. Nem elbeszélte eseménytörténetről van itt szó, hanem tanúságtételek, dokumentumok sorozatáról, a szó legjobb értelmében vett „antológiáról”. Mint minden antológia, ez is válogatás a hagyomány gazdag kincséből. A szerkesztők igyekeztek széles és változatos anyagot adni.

Időrendben a szokásos négy nagy fejezetre tagolják az Egyház történetét: az ókor, a középkor, az újkor és korunk egyháza. De még egy ötödik részt is hozzátesznek: „A II. vatikáni zsinat egyháza.” Joggal, hiszen a Zsinat vízválasztó volt az Egyház történetében. Ezt a részt Jacques Loew dolgozta ki.

Minden korszakon belül hét nagy fogalomkörbe csoportosították a szövegeket: Az Egyház mint közösség; Isten ismerete; A keresztény élmény; Isteniszületel és ájtatóságok; Egyház és karitás; A keresztény misszió; Egyház és állam. A szövegek egyaránt származnak pápáktól, szentektől, egyházatyáktól, reformátoroktól, egyházi íróktól, államférfiaktól stb. Több mint 200, általában elég terjedelmes szemelvényt tartalmaz a kötet. A végén irodalmi tájékoztatást, szójegyzéket (a szak kifejezések magyarázatát), az idézett szerzők rövid életrajzát találjuk, valamint egy nagyszerű időrendi táblázatot, párhuzamosan a világtörténelem és az egyháztörténelem eseményeivel. A gondosan összeállított tárgymutató sem hiányzik. — Örömmel értesülünk, hogy a Szent István Társulat a hézagpótló gyűjtemény kiadására készül.

A nagy mű egyik szerkesztőjét, Jacques Loew domonkos atyát már jól ismeri a magyar közönség (Elmélikedések Jézus Krisztusról OMC 1975; Beszélgetések OMC 1975). Michel Meslin az összehasonlító vallástörténet tanára, a Sorbonne vallástudományi részlegének vezetője. Több könyvet szentelt a kereszténység első századainak, vallási és kulturális környezetének. „A vallástudományért” c. könyvében (1973) e tudomány módszerét igyekezett körvonalazni.

S. M.

Út az Ómega felé. Válogatás **Teilhard de Chardin** műveiből, fordította Rezek Román OSB, 1980, 686 lap, 19×25-ös formátum, Teilhard néhány fényképével. Válogatta, szerkesztette, a kiegészítő szöveget írta: Golen Károly; lektorálta Dr Nyíri Tamás.

Ez az impozáns Teilhard-antológia méltó megemlékezés Teilhard de Chardin születésének 100. évfordulójáról. „Az emberi jelenség” kivételével tartalmazza Teilhard valamennyi fontosabb nem szaktudományos (tehát filozófiai, vallásos, teológiai) írását, beleértve az Isteni miliőt is, amely már 1965-ben külön könyvben is megjelent P. Rezek fordításában. Az emberi jelenséget Rezek fordításában 1968-ban adta ki a washingtoni